

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษาเป็นความจำเป็นของประเทศที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคมไทย โดยผ่านกระบวนการสำรวจ วิพากษ์ วิจัย ท้ามกลางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเน้นการปฏิรูปอย่างเป็นเอกภาพและการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในทางที่สร้างสรรค์ยิ่งขึ้น (ธรรมเกียรติ กัณโธิ, 2543 : 18-19)

การปฏิรูปการศึกษาประกอบด้วย (1) การปฏิรูประบบการศึกษา (2) การปฏิรูปการเรียนรู้ (3) การปฏิรูประบบการบริหารและจัดการศึกษา (4) การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา (5) การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (สุปิ่น ราสุวรรณ, 2548 : 40) โดยมีหลักการพื้นฐานของการปฏิรูปการศึกษาคือ การมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การบริการทางการศึกษาเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วถึง ตอบสนองความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียนซึ่งหมายถึงคนไทยทั่วประเทศ และเพื่อเป็นการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย รวมถึงการให้ท้องถิ่น ชุมชน รับผิดชอบการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจ ตามหลักการของการบริหารบ้านเมือง ตามระบอบประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงกำหนดให้ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีสิทธิจัดการศึกษาตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินและมีหน้าที่ประสานส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพร้อมในการ จัดการศึกษา และ ให้นำบุคคล ครอบครัว สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วารสารการศึกษาไทย, 2548 : 46) ทั้งนี้รัฐจึงต้องสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา อบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 2) การศึกษาเอกชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

โดยมีบทบาทและเป็นกำลังสำคัญในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น จึงนับได้ว่าการศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้สถาบันการศึกษาเอกชนได้รับการยอมรับจากสังคมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพมาตรฐานการเรียนการสอนในทุก ๆ ด้าน การดำเนินการทางด้านการศึกษาเอกชนอันเป็นที่ยอมรับมากขึ้นนี้ ย่อมเป็นการช่วยเหลือรัฐบาลในระดับหนึ่ง จากการศึกษาที่รัฐบาลไม่ต้องรับภาระในการลงทุนทางด้านการศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว (จารีต นองมาก, 2542 : 4) ซึ่งการลงทุนทางการศึกษาเอกชนนั้นเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรของประเทศมีอยู่อย่างจำกัด และจำเป็นต้องนำไปใช้ในการพัฒนางานด้านอื่น ๆ พร้อม ๆ กัน จึงทำให้รัฐบาลไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนในวัยเรียนได้ทั่วถึงทุกคน นโยบายต่อการศึกษาเอกชน ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดการศึกษาช่วยรัฐ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้กำกับดูแลส่งเสริมการจัดการศึกษา รวมทั้งกำกับดูแลการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพและมีมาตรฐาน (สวัสดี อุดมโกชนัน, 2541 : 9)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล และสังคมไทย ผู้เรียนต้องมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 (ก) : 4) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเอกชนมีส่วนร่วมจัดไม่ถึงร้อยละ 20 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากร้อยละ 13.47 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 14.63 ในปี 2545 และ ร้อยละ 16.15 ในปี 2547 โดยเพิ่มขึ้นทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ (วารสารการศึกษาไทย, 2548 : 46) การศึกษาภาคเอกชนมีความสำคัญต่อการศึกษาของชาติและมีบทบาทในการจัดการศึกษาควบคู่กับการจัดการศึกษาของรัฐมาโดยตลอด เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ซึ่งบัญญัติว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

เป็นประมุข” (อรรถพล ใหญ่สว่าง, 2542 : 31) มีโรงเรียนเอกชนจำนวนมากไม่น้อยที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณภาพสูง และมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานไปเรียน บางแห่งสามารถจัดการศึกษาได้ดีกว่าโรงเรียนของรัฐ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนเอกชนที่อยู่ในสภาพด้อยก็มีอยู่ไม่น้อยเช่นกัน (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532 : 66)

โรงเรียนเอกชนเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ปกครองในปัจจุบันที่จะแสวงหาความรู้ให้กับบุตรหลานของตน ซึ่งผู้ปกครองก็ต้องการที่จะได้โรงเรียนที่ดีที่สุดสำหรับลูกหลาน ดังนั้นจึงเกิดการแข่งขันกันขึ้นทั้ง โรงเรียนรัฐ และ โรงเรียนเอกชน โดยคุณภาพที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญ คือ คุณภาพของผลผลิต การที่จะได้มาซึ่งคุณภาพของผลผลิตที่สังคมต้องการ ต้องมาจากคุณภาพกระบวนการ (Process Quality) และคุณภาพของบุคลากร (Human Quality) กระบวนการที่มีคุณภาพซึ่งสามารถสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพได้นั้นต้องเป็นกระบวนการที่ครบวงจร (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2542 : 153)

โรงเรียนเอกชนต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาให้ได้มาตรฐานตามที่กระทรวง ศึกษาธิการกำหนด จึงมีการประเมินทั้งภายในและภายนอก ทุกโรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้ได้มาตรฐานคุณภาพด้านผู้เรียน ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนดไว้ มี 7 มาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2549 : 8-14) คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (2) ด้านสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี จิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (3) สุนทรียภาพ ลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา (4) คิดสังเคราะห์ วิจรรณญาณ คิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรอง วิสัยทัศน์ (5) ด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (6) ด้านทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง (7) ด้านทักษะในการทำงาน รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ทั้งนี้ผู้ปกครองจะสามารถเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนได้ว่าคุณภาพด้านผู้เรียนโรงเรียนไหนมีคุณภาพดีขึ้น โรงเรียนไหนมีคุณภาพลดลงมากน้อยเพียงใด ซึ่งโรงเรียนจะต้องนำมาปรับให้ได้ตรงตามมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ สมศ. กำหนดไว้ และให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง

สถิติของนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา มา แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่ส่ง

บุคลากรหน้าเรียนในโรงเรียนเอกชน มีความเชื่อมั่นในความสามารถของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคามเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังเป็นที่น่าสงสัยว่าผู้ปกครองได้รับรู้หรือไม่เพียงใดว่าโรงเรียนมุ่งสร้างคุณลักษณะอะไรบ้างให้แก่บุคลากรของตน ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษา และเป็นครูโรงเรียนเอกชน จึงสนใจที่จะทำวิจัยในเรื่องการรับรู้คุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม อันจะส่งผลให้โรงเรียนนำผลการวิจัยไปพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานของ สมศ. ทั้ง 7 ด้าน เพื่อพัฒนา

นักเรียนเข้าสู่มาตรฐาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

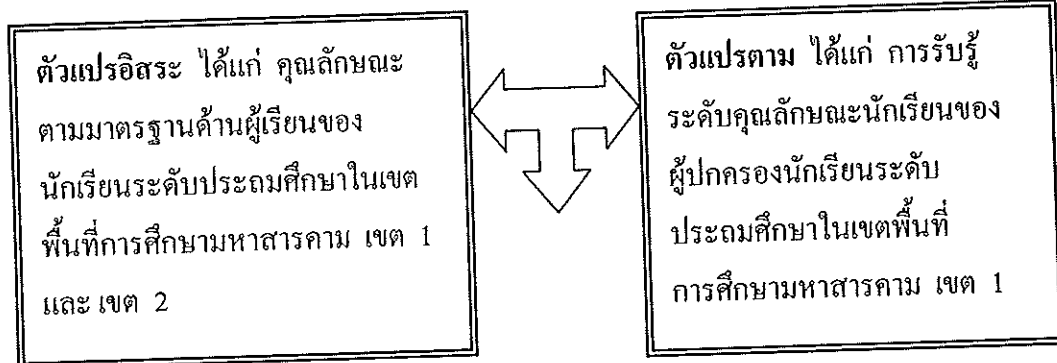
1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้คุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และเขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้คุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และเขต 2
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนานักเรียนเข้าสู่มาตรฐานด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

สมมติฐานการวิจัย

ระดับคุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานด้านผู้เรียนในการรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ เขต 2 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการรับรู้คุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และเขต 2 ดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มี 7 มาตรฐาน ดังนี้ (สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (2549 : 8-14)

1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
2. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
3. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์
5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
6. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
7. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย มาตรฐานด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มี 7 มาตรฐาน ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2549 : 8-14)

มาตรฐานด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มี 7 มาตรฐาน

1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
2. ผู้เรียนมีสุขภาพดี สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

3. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ

มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
6. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

7. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ เขต 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 2,997 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ เขต 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,195 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ เขต 2

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการรับรู้คุณลักษณะของนักเรียนตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคามให้ความหมายกับคุณลักษณะของนักเรียนซึ่งวัดจากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. คุณลักษณะ หมายถึง การปฏิบัติตามตัวบ่งชี้มาตรฐานด้านผู้เรียนของ สมศ. 7 มาตรฐาน โดยการรับรู้คุณลักษณะของนักเรียนซึ่งวัดจากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. มาตรฐานด้านผู้เรียน หมายถึง มาตรฐานด้านผู้เรียนตามมาตรฐานของ สมศ. 7 มาตรฐานคือ (1) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (2) ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (3) ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา (4) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ (5) ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (6) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (7) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
4. โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ เขต 2 ที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551
5. เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประกอบด้วย อำเภอกันทรวิชัย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอแกดำ อำเภอเชียงยืน อำเภอนาเชือก อำเภอกุดรัง กิ่งอำเภอนันทบุรี และ เขต 2 ประกอบด้วย อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน อำเภอบรบือ อำเภอวาปีปทุม อำเภอยางสีสุราช อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย,
6. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และ เขต 2 ปีการศึกษา 2551 ปีที่ 1-6
7. ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ หรือผู้ดูแลนักเรียนที่มีชื่อระบุไว้ในทะเบียนนักเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับครูและผู้ปกครอง นำไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศของผู้บริหาร เพื่อใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานที่กำกับดูแลโรงเรียนเอกชนเพื่อใช้กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการสถานศึกษาและกำกับติดตามนิเทศตรวจสอบโรงเรียนเอกชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY